

TEKSTY PRZYJĘTE

P9_TA(2022)0327

Regiony przygraniczne UE: „żywe laboratoria” dla integracji europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 15 września 2022 r. w sprawie regionów przygranicznych UE: „żywych laboratoriów” dla integracji europejskiej (2021/2202(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 3 Traktatu o Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 4, 162, 174, 175, 176, 177, 178 i 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając dyrektywę Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory¹ („dyrektywa siedliskowa”)
- uwzględniając dyrektywę 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim²,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa³ (dyrektywa ptasia),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006⁴,
- uwzględniając porozumienie przyjęte podczas 21. Konferencji Stron Ramowej Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie Zmian Klimatu (COP21) w Paryżu 12 grudnia 2015 r. (porozumienie paryskie),

¹ [Dz.U. L 206 z 22.7.1992, s. 7.](#)

² [Dz.U. L 288 z 6.11.2007, s. 27.](#)

³ [Dz.U. L 20 z 26.1.2010, s. 7.](#)

⁴ [Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 320.](#)

- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 30 czerwca 2017 r. zatytułowaną „Brakujące połączenia transportowe w regionach przygranicznych”¹,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 20 września 2017 r. pt. „Zwiększanie wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE” (COM(2017)0534),
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie mechanizmu eliminowania barier prawnych i administracyjnych w kontekście transgranicznym (europejski mechanizm transgraniczny) (COM(2018)0373),
- uwzględniając swoją rezolucję z 13 czerwca 2018 r. w sprawie polityki spójności i gospodarki o obiegu zamkniętym²,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 września 2018 r. w sprawie zwiększania wzrostu gospodarczego i spójności w regionach przygranicznych UE³,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 3 kwietnia 2020 r. zatytułowany „Wytyczne w sprawie pomocy UE w sytuacji nadzwyczajnej dotyczące współpracy transgranicznej w zakresie opieki zdrowotnej związanej z kryzysem wywołanym epidemią COVID-19” (C(2020)2153),
- uwzględniając konsultacje społeczne Komisji Europejskiej prowadzone w dniach od 22 lipca do 11 października 2020 r. w sprawie usuwania przeszkód transgranicznych⁴,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (COM(2020)0625),
- uwzględniając decyzję Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2020/2228 z dnia 23 grudnia 2020 r. w sprawie Europejskiego Roku Kolei (2021)⁵,
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 26 marca 2021 r w sprawie transgranicznych usług publicznych w Europie⁶,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 2 czerwca 2021 r. zatytułowany „Strategia na rzecz w pełni funkcjonującej i odpornej strefy Schengen” (COM/2021/0277),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności⁷,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1059 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu „Europejska współpraca terytorialna” (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu

¹ Dz.U. C 207 z 30.6.2017, s. 19.

² Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 40.

³ Dz.U. C 433 z 23.12.2019, s. 24.

⁴ https://ec.europa.eu/regional_policy/pl/newsroom/consultations/border-2020/

⁵ Dz.U. L 437 z 28.12.2020, s. 108.

⁶ Dz.U. C 106 z 26.3.2021, s. 12.

⁷ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 60.

Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego¹ (zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie Interreg”),

- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 lipca 2021 r. zatytułowany „Regiony przygraniczne UE: „żywe laboratoria” dla integracji europejskiej” (COM(2021)0393),
- uwzględniając raport specjalny Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) zatytułowany „Zmiany klimatu 2021: podstawy fizyczne. Wkład Grupy Roboczej I do Szóstego Raportu Oceniającego Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu”, opublikowany 7 sierpnia 2021 r.²,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1755 z dnia 6 października 2021 r. ustanawiające pobrewitową rezerwę dostosowawczą³,
- uwzględniając rezolucję Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 29 października 2021 r. w sprawie wizji dla Europy: przyszłość współpracy transgranicznej⁴,
- uwzględniając trzy publikacje Komisji i Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych z 9 grudnia 2021 r. na temat przeszkód i rozwiązań we współpracy transgranicznej w UE zatytułowane „Więcej transgranicznych usług publicznych lepszej jakości”⁵, „Dynamiczne transgraniczne rynki pracy”⁶ oraz „Regiony transgraniczne na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu”⁷,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji i Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych z 9 grudnia 2021 r. zatytułowane „B-solutions: Solving Border Obstacles. A Compendium 2020–2021” [B-solutions: rozwiązywanie problemów transgranicznych. Kompendium 2020–2021]⁸,

¹ Dz.U. L 231 z 30.6.2021, s. 94.

² <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/>

³ Dz.U. L 357 z 8.10.2021, s. 1.

⁴ Dz.U. C 440 z 29.10.2021, s. 6.

⁵ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Brustia G., Dellagiacomina A., Cordes C. i in., „More and better cross-border public services: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU” [Więcej transgranicznych usług publicznych lepszej jakości: przeszkody i rozwiązania we współpracy transgranicznej w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021 r., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/912236>

⁶ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Brustia G., Dellagiacomina A., Cordes C. i in., „Vibrant cross-border labour markets: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU” [Dynamiczne transgraniczne rynki pracy: przeszkody i rozwiązania we współpracy transgranicznej w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021 r., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/094950>

⁷ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Brustia G., Dellagiacomina A., Cordes C. i in., „Border regions for the European Green Deal: obstacles and solutions to cross-border cooperation in the EU” [Regiony transgraniczne na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu: przeszkody i rozwiązania we współpracy transgranicznej w UE], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2021 r., <https://data.europa.eu/doi/10.2776/475773>

⁸ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Brustia G., Dellagiacomina A., Cordes C. i in., „B-solutions, solving border obstacles: a

- uwzględniając wniosek Komisji w sprawie rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 grudnia 2021 r. zmieniającego rozporządzenie (UE) 2016/399 w sprawie unijnego kodeksu zasad regulujących przepływ osób przez granice (COM(2021)0891),
 - uwzględniając sprawozdanie Międzyrządowego Zespołu ds. Zmian Klimatu (IPCC) z dnia 4 kwietnia 2022 r. zatytułowane „Climate Change 2022: Mitigation of Climate Change” [Zmiana klimatu 2022: łagodzenie zmiany klimatu],
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0222/2022),
- A. mając na uwadze, że liczba wewnętrznych granic lądowych i wewnętrznych regionów przygranicznych UE i jej sąsiadów w ramach Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu (EFTA) wynosi 40, oraz że regiony te obejmują 40% terytorium Unii, mieszka w nich 30% ludności UE, wytwarzają niemal jedną trzecią unijnego PKB oraz mogą znacząco i jeszcze bardziej pobudzić gospodarkę;
 - B. mając na uwadze, że regiony przygraniczne, a w szczególności regiony o niskiej gęstości zaludnienia, w tym zwłaszcza obszary wiejskie, doświadczają zazwyczaj mniej sprzyjających warunków rozwoju i ogólnie osiągają gorsze wyniki gospodarcze w porównaniu z innymi regionami państw członkowskich, a ich potencjał gospodarczy nie jest w pełni wykorzystany;
 - C. mając na uwadze, że pomimo podjętych wysiłków utrzymują się liczne przeszkody administracyjne, językowe i prawne, które utrudniają zrównoważony wzrost, rozwój społeczno-gospodarczy i spójność między regionami przygranicznymi oraz w ich obrębie; mając na uwadze, że niezbędna jest ściślejsza i głębsza współpraca między organami w sąsiadujących państwach członkowskich; mając na uwadze, że regiony przygraniczne skorzystałyby z ponadnarodowego instrumentu prawnego zdolnego zapobiec negatywnym skutkom zewnętrznym, które mogłyby wynikać z działań państw członkowskich zmierzających do rozdrobnienia rynku wewnętrznego;
 - D. mając na uwadze, że uznaje się, iż prawdziwe podejście oddolne stosowane w ramach europejskiej polityki spójności wciąż wymaga umocnienia, a instytucjom i podmiotom, które są blisko obywateli, takim jak europejskie ugrupowania współpracy terytorialnej, należy powierzać bardziej bezpośrednie zarządzanie środkami z budżetu unijnej polityki spójności; mając na uwadze, że projekty transgraniczne na małą skalę mają ważną rolę do odegrania w tym względzie, gdyż zbliżają ludzi i dzięki temu otwierają nowe możliwości zrównoważonego rozwoju lokalnego i współpracy transgranicznej;
 - E. mając na uwadze, że niektóre sektory napotykają bardzo specyficzne przeszkody, które wymagałyby lepszej koordynacji na szczeblu europejskim, jak w przypadku sektorów wina i napojów spirytusowych podlegających dużym obciążeniom administracyjnym w celu wprowadzenia wyrobów na rynek w sąsiednim kraju; mając na uwadze, że podmiotom gospodarczym powinny być w miarę możliwości udostępniane praktyczne rozwiązania, takie jak dostęp do punktów kompleksowej obsługi;

- F. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 spotęgowała te przeszkody, a pracownicy transgraniczni borykają się na co dzień z odmiennymi i przynoszącymi odwrotne skutki przepisami sanitarnymi po obu stronach granic;
- G. mając na uwadze, że zamykanie granic krajowych spowodowane pandemią COVID-19 ujawniło wyjątkową podatność i współzależność regionów transgranicznych w Europie; mając na uwadze, że zakłócenie swobodnego przepływu towarów, usług, osób i niezbędnego sprzętu medycznego pociągnęło za sobą szkodliwe skutki gospodarcze;
- H. mając na uwadze, że tymczasowe zamknięcie transgranicznych usług publicznych i usług opieki zdrowotnej zagrażało źródłom utrzymania pracowników transgranicznych i spowodowało trudności finansowe dla małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) w regionach przygranicznych; mając na uwadze, że kryzys związany z COVID-19 był przyczyną pojawienia się w regionach przygranicznych nowych wyzwań prawnych i administracyjnych takich jak telepraca oraz mając na uwadze, że telepracownicy napotykały problemy związane z ochroną socjalną i przepisami podatkowymi;
- I. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 była również przyczynkiem do wspaniałych aktów solidarności między sąsiadującymi państwami członkowskimi, zarówno na szczeblu krajowym, jak i lokalnym;
- J. mając na uwadze, że niektóre regiony przygraniczne mierzą się z niespotykanymi dotąd krytycznymi wyzwaniami infrastrukturalnymi, które mają związek z kryzysem uchodźczym spowodowanym przez trwającą agresję militarną Rosji na Ukrainę; mając na uwadze, że na podatność tych regionów na wstrząsy wpływa również nowa sytuacja po pandemii COVID-19;
- K. mając na uwadze, że granice państwowe wciąż zbyt często powodują rozdrobnienie obszarów naturalnych, co sprawia, że zarządzanie nimi i ich ochrona są mniej skuteczne, zwłaszcza ze względu na fakt, że do obszarów tych mają zastosowanie różne systemy prawne;
- L. mając na uwadze, że masowy odpływ ludności z regionów przygranicznych, szczególnie młodzieży i wykwalifikowanej siły roboczej, wskazuje na brak perspektyw gospodarczych w tych regionach, a nawet sprawia, że są one mniej atrakcyjne pod względem zatrudnienia i zrównoważonego rozwoju gospodarczego; mając na uwadze, że brakuje możliwości nauki języków oraz inicjatyw podnoszących świadomość w kwestii korzyści wynikających dla mieszkańców strefy przygranicznej z nauki języka kraju sąsiadującego; mając na uwadze, że nie wszystkie dokumenty administracyjne przetłumaczono na języki państwa członkowskiego leżącego po drugiej stronie granicy; mając na uwadze, że państwa członkowskie powinny podjąć kroki, aby zaradzić tej sytuacji, a Komisja powinna im w tym doradzać;
- M. mając na uwadze, że dzięki nowemu rozporządzeniu Interreg na lata 2021–2027 regiony przygraniczne objęte są obecnie przejrzystym systemem wsparcia finansowego na rzecz lepszego zarządzania transgranicznego w celu pobudzenia ożywienia gospodarczego, tworzenia wspólnych działań na rzecz środowiska i łagodzenia skutków zmian klimatu;
- N. mając na uwadze, że zawarcie umów o partnerstwie w ramach polityki spójności na lata 2021–2027 jest opóźnione, co wywiera negatywny wpływ na przydział istotnych środków na terytoriach, które środków tych potrzebują;

- O. mając na uwadze, że fragmentaryczna i niewystarczająca współpraca transgraniczna może doprowadzić do zwiększenia podatności regionów przygranicznych na klęski żywiołowe oraz do nasilenia się ekstremalnych zjawisk pogodowych w tych regionach;
- P. mając na uwadze, że w skład Unii wchodzi również morskie regiony transgraniczne, w szczególności wyspy na Morzu Śródziemnym, a także regiony najbardziej oddalone, położone na Oceanie Atlantyckim i Oceanie Indyjskim; mając na uwadze, że oddalenie geograficzne niektórych wysp europejskich, w połączeniu z ich uwarunkowaniami jako regiony przygraniczne, naraża je na szereg ograniczeń na rynku pracy oraz w obszarze transportu i opieki zdrowotnej, co znacznie ogranicza ich potencjał rozwoju;
- Q. mając na uwadze, że ze względu na wyjątkowo trudną sytuację regionów przygranicznych uznaje się, że konieczne są zmiany metod finansowania stosowanych w regionach przygranicznych, aby zapewnić wreszcie równe szanse dla regionów przygranicznych względem obszarów centralnych; mając na uwadze, że zaleca się ponadto, aby zmiany te objęły odjęcie skorygowanego o inflację „miliarda dla regionów przygranicznych” z unijnego budżetu na rzecz spójności i zarezerwowanie go konkretnie dla regionów przygranicznych;
- R. mając na uwadze, że zgodnie z szacunkami przyjęcie wniosku rozporządzenia w sprawie Europejskiego Mechanizmu Transgranicznego (ECBM), który został opublikowany w maju 2018 r. przez Komisję na podstawie zalecenia byłej luksemburskiej prezydencji Rady, pomogłoby w przezwycięzeniu co najmniej 30 %, a prawdopodobnie nawet 50 % stwierdzonych problemów związanych ze współpracą transgraniczną;
- 1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji (2021) „Regiony przygraniczne UE: „żywe laboratoria” dla integracji europejskiej”, który dokładnie wskazuje na przeszkody, jakie napotyka regiony przygraniczne Unii;

Specyfika regionów przygranicznych

- 2. przypomina, że w art. 174 TFUE uznano wyzwania, z którymi borykają się regiony przygraniczne, i stwierdzono, że Unia powinna poświęcić tym regionom szczególną uwagę w ramach działań na rzecz wzmocnienia swojej spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej;
- 3. podkreśla, że wyzwania, z którymi mierzą się regiony przygraniczne, zwłaszcza regiony posiadające wyłącznie granice morskie, które to granice charakteryzują się własnymi potrzebami, a także obszary wiejskie i obszary o niskiej gęstości zaludnienia, różnią się w zależności od regionu i jego specyfiki prawnej, administracyjnej, językowej, kulturowej, społeczno-gospodarczej, środowiskowej, demograficznej i geograficznej; podkreśla, że niezbędne jest skuteczne wykorzystywanie i lepsze koordynowanie środków UE w celu zapewnienia bardziej kompleksowego podejścia do wspomnianych wyzwań; apeluje o zaangażowanie władz i społeczności lokalnych oraz o przyjęcie zindywidualizowanych, zintegrowanych oraz dostosowanych do potrzeb i miejscowych uwarunkowań podejść w ramach wielopoziomowego sprawowania rządów; podkreśla, że niezbędne jest zastanowienie się nad wyzwaniami, z którymi mierzą się niektóre regiony przygraniczne w związku z trwającą agresją Rosji na Ukrainę;
- 4. zaleca, by opracować inicjatywę UE oferującą przystępne cenowo kursy nauki języków

krajów sąsiadujących dla uczestników we wszystkich regionach NUTS-3, których terytoria graniczą z państwem członkowskim; należało, aby takiej inicjatywie UE towarzyszyło również podnoszenie świadomości na temat korzyści płynących z nauki języka kraju sąsiadującego;

5. podkreśla, że nieproporcjonalne obciążenia, takie jak nieodłączne ograniczenia strukturalne, z którymi mierzą się wszystkie regiony przygraniczne, należy zrekompenzować osobnym systemem pomocy regionalnej przeznaczonej specjalnie dla regionów przygranicznych;
6. domaga się, aby na początku każdego nowego okresu programowania przeznaczano 0,26% budżetu polityki spójności UE wyłącznie na rozwój regionów przygranicznych, rozpoczynając od okresu 2028–2034 („miliard dla regionów przygranicznych”); sugeruje ponadto, że jeżeli funduszy tych nie wykorzystano w regionach przygranicznych, pozostała kwota powinna wrócić do budżetu spójności UE;
7. proponuje, by „miliard dla regionów przygranicznych” powierzyć europejskim ugrupowaniom współpracy terytorialnej (EUWT) lub regionom przygranicznym, w których działają porównywalne struktury; wzywa, aby przyznano EUWT lub porównywalnym strukturom wysoki stopień autonomii w wykorzystaniu środków i wyborze projektów;
8. zwraca się do państw członkowskich, aby usunęły istniejące bariery i przyznały EUWT większą autonomię w wyborze projektów i wykorzystaniu funduszy, w szczególności przez wskazanie EUWT jako organów zarządzających programami Interreg zgodnie z art. 45 ust. 4 rozporządzenia w sprawie Interreg, przez zwiększenie zdolności instytucjonalnej i finansowej EUWT zgodnie z art. 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie Interreg lub wyznaczenie EUWT jako beneficjentów zarządzających środkami na małe projekty zgodnie z art. 25 ust. 2 rozporządzenia w sprawie Interreg; proponuje, aby Komisja stworzyła zachęty dla państw członkowskich, dzięki czemu będą one korzystały z powyższych opcji, co nada EUWT bardziej istotną rolę w faktycznej realizacji celu politycznego nr 5 polityki spójności UE na lata 2021–2027: Europa bliższa obywatelom;
9. zaleca wprowadzenie zmian do wytycznych w sprawie pomocy regionalnej UE; proponuje, aby w ramach tej zasady nadać priorytet regionom przygranicznym z uwagi na fakt, iż mniej niż połowa ludności UE łącznie jest uprawniona do otrzymywania pomocy regionalnej w tym samym czasie;

Odporność dzięki pogłębionej współpracy instytucjonalnej

10. z zadowoleniem przyjmuje postępy poczynione do tej pory przez Komisję we wdrażaniu jej planu działania na 2017 r., w szczególności w ramach inicjatywy „b-solutions”, która zapewniła wsparcie prawne i administracyjne władzom regionów przygranicznych i rozwiązała 90 przypadków przeszkód w interakcjach, ale także w ramach wsparcia na rzecz ułatwienia dostępu do zatrudnienia, promowania wielojęzyczności przygranicznej i łączenia placówek opieki zdrowotnej;
11. wzywa instytucje i państwa członkowskie UE, aby szerzej propagowały w regionach transgranicznych możliwość otrzymania wsparcia od Komisji w ramach inicjatywy „b-solutions”; podkreśla, że wymiana wiedzy na temat korzystnych efektów inicjatywy „b-

solutions” mogłaby przyczynić się do zlikwidowania przeszkód administracyjnych i prawnych oraz zapobiegania powstawaniu nowych;

12. podkreśla jednak, że sama inicjatywa „b-solutions” nie może stanowić odpowiedniej i skutecznej odpowiedzi na przeszkody prawne i administracyjne wpływające na regiony przygraniczne;
13. uznaje istotność roli makroregionów, euroregionów, organizacji nienastawionych na zysk i stowarzyszeń w promowaniu wspólnego interesu oraz w dziedzinie współpracy transgranicznej; wzywa Komisję, aby zainicjowała dogłębną ocenę strategii makroregionalnych w celu oceny ich spójności z nowymi priorytetami środowiskowymi i cyfrowymi UE;
14. przypomina, że pomimo podjętych wysiłków nadal istnieją liczne bariery administracyjne, prawne i językowe hamujące zrównoważony wzrost, rozwój społeczno-gospodarczy i spójność między regionami przygranicznymi i w ich obrębie;
15. zauważa, że większość przeszkód utrudniających współpracę transgraniczną ma charakter prawny, co wynika z rozbieżności w przepisach krajowych lub z ogólnych przepisów UE; przypomina zatem, że w 2018 r. Komisja przedstawiła wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie europejskiego mechanizmu transgranicznego (ECBM) (COM(2018)0373);
16. zwraca uwagę, że dostęp do usług publicznych ma kluczowe znaczenie dla 150 milionów mieszkańców wewnętrznych obszarów przygranicznych i jest często utrudniony przez liczne bariery prawne i administracyjne; apeluje zatem do Komisji i państw członkowskich, aby maksymalnie zwiększyły wysiłki na rzecz usunięcia tych barier, szczególnie w odniesieniu do usług zdrowotnych, transportu, edukacji, mobilności pracowników i środowiska;
17. podkreśla, że zaproponowany przez Komisję ECBM przyczyniłby się do usunięcia ponad 50 % tych przeszkód, w szczególności dotyczących braku transgranicznego transportu publicznego oraz ograniczonego dostępu do zatrudnienia, edukacji, kultury i rekreacji; ubolewa w związku z tym nad zamrożeniem przez Radę procesu legislacyjnego dotyczącego ECBM; przypomina, że celem tego mechanizmu jest ułatwianie współpracy między regionami transgranicznymi w zakresie wspólnych projektów z różnych dziedzin (infrastruktura, opieka zdrowotna, praca itd.) przez umożliwienie jednemu z regionów stosowania przepisów sąsiadującego państwa członkowskiego, jeśli stosowanie jego własnych przepisów stwarza przeszkody prawne;
18. zauważa, że wniosek dotyczący ECBM poparto szeroką większością głosów w Parlamencie w lutym 2019 r. oraz podczas debaty plenarnej na podstawie pytania do Rady wymagającego odpowiedzi ustnej w październiku 2021 r.; przypomina, że stanowisko Parlamentu z pierwszego czytania przedmiotowego rozporządzenia zawierało konkretne sformułowania, które zapewniłyby jego dobrowolne stosowanie, a tym samym uspokoiły obawy państw członkowskich;
19. wzywa Komisję, aby wprowadziła zmiany do obecnego wniosku, z uwzględnieniem wniosków służb prawnych Rady i Parlamentu, w celu znalezienia równowagi między stanowiskami współprawodawców; wzywa Komisję do dopilnowania, aby we wniosku uwzględniono wzmocnienie regionów transgranicznych i oszacowano możliwe do

przewidzenia szkody w regionach, które zostaną w największym stopniu dotknięte skutkami rosyjskiej agresji na Ukrainę; wzywa Komisję, aby wznowiła negocjacje z państwami członkowskimi w celu szybkiego przyjęcia systemu pokonywania prawnych lub administracyjnych przeszkód transgranicznych, który ułatwiłby życie mieszkańców regionów transgranicznych;

20. z zadowoleniem przyjmuje przyjęcie projektu pilotażowego „Zintegrowana inicjatywa dotycząca transgranicznego reagowania kryzysowego (CB-CRII)”, którego celem jest zwiększenie odporności regionów przygranicznych na przyszłe kryzysy; wzywa Dyрекję Generalną KE ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej do wdrożenia tego projektu¹;
21. podkreśla, że oprócz szkód wyrządzonych przez COVID-19, a zwłaszcza przez zamknięcie granic spowodowane pandemią, regiony przygraniczne stawiają także czoła skutkom brexitu, które wywołują nowe przeszkody dla wolnego handlu i poważne zakłócenia w handlu transgranicznym między UE a Wielką Brytanią, pogarszając tym samym sytuację przedsiębiorstw i działalności handlowej w regionach przygranicznych; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje osiągnięte porozumienie w sprawie rezerwy na dostosowanie do brexitu (RAB) pozwalającej zapewnić wsparcie finansowe i prawne państwom członkowskim i regionom dotkniętym brexitem;

Więcej transgranicznych usług publicznych lepszej jakości

22. zauważa z zainteresowaniem, że niedawne konsultacje społeczne Komisji w sprawie usunięcia barier granicznych (prowadzone w 2020 r.) ujawniły, że głównymi problemami mieszkańców regionów przygranicznych są, między innymi, brak niezawodnych usług transgranicznego transportu publicznego, brak usług cyfrowych oraz ich ograniczona interoperacyjność transgraniczna, utrudnienia powodowane bezpośrednio różnicami językowymi oraz przeszkody związane z procesami legislacyjnymi i różnicami ekonomicznymi;
23. zauważa, że atrakcyjność obszarów przygranicznych z punktu widzenia życia oraz inwestycji w dużym stopniu zależy od jakości życia, dostępności usług publicznych i komercyjnych dla obywateli i przedsiębiorstw, a także jakości transportu; warunki te można jedynie spełnić i utrzymywać w ścisłej współpracy z władzami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi oraz przedsiębiorstwami po obu stronach granicy;
24. podkreśla kluczową rolę, jaką inwestycje w wysokiej jakości usługi publiczne odgrywają w budowaniu odporności społecznej i radzeniu sobie z kryzysami gospodarczymi, zdrowotnymi i społecznymi;
25. przypomina, że wprowadzenie lepszych transgranicznych usług publicznych poprawiłoby nie tylko jakość życia obywateli przygranicznych, ale także stosunek kosztów do korzyści wynikających z tych usług;
26. podkreśla, że koordynacja usług transportowych w regionach transgranicznych pozostaje niewystarczająca, częściowo z powodu brakujących lub nieobsługiwanych już połączeń, co ogranicza mobilność transgraniczną i perspektywy rozwoju transgranicznego; podkreśla również, że zrównoważony rozwój transgranicznej

¹ <https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/214920/budg2021-doc6-tab-en.pdf>

infrastruktury transportowej jest utrudniony ze względu na złożoność przepisów prawnych i administracyjnych;

27. podkreśla, że ze względu na koszty i wyzwania środowiskowe tworzenie dodatkowej infrastruktury transportu transgranicznego nie zawsze musi być najlepszym rozwiązaniem; w związku z tym podkreśla potencjał miękkich środków na rzecz wzmocnienia transgranicznych połączeń transportowych, takich jak lepsza koordynacja rozkładów jazdy transportu publicznego, integracyjne planowanie i stosowanie dostosowanych do potrzeb innowacji przez transgraniczne władze lokalne i regionalne posiadające wystarczającą autonomię, aby realizować wspólne cele; podkreśla, że rozwój nowej publicznej infrastruktury transportowej powinien spełniać wymagania w zakresie zrównoważoności i efektywności pod względem kosztów; apeluje w związku z tym o terminowy przydział Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji w celu zapewnienia aktywnej roli regionów przygranicznych w realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu;
28. podkreśla rolę polityki spójności w stawianiu czoła głównym wyzwaniom, przed którymi stoi unijny sektor transportu, w tym w tworzeniu sprawnie funkcjonującego jednolitego europejskiego obszaru transportu, łączeniu Europy za pomocą nowoczesnych, multimodalnych i bezpiecznych sieci infrastruktury transportowej oraz przejściu na mobilność niskoemisyjną, między innymi przez wspieranie ukończenia brakujących drugorzędnych transgranicznych połączeń kolejowych i przyczynienie się w ten sposób do integracji europejskiej regionów przygranicznych;
29. wzywa państwa członkowskie do wprowadzenia solidniejszych i bardziej przejrzystych ram prawnych w celu poprawy jakości i wydajności usług publicznych; podkreśla w związku z tym, że opracowane przez Komisję mapowanie brakujących połączeń w sektorze kolejowym to narzędzie kluczowe do podejmowania działań w tym kierunku;
30. podkreśla, że niezbędne jest zapewnienie długoterminowych efektów politycznych Europejskiego Roku Kolei, zwłaszcza w regionach transgranicznych; przypomina, że europejski i transgraniczny wymiar kolei zbliża obywateli, umożliwia im poznawanie Unii w całej jej różnorodności i sprzyja spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej, zwłaszcza dzięki zapewnieniu lepszych połączeń w obrębie Unii i z jej geograficznymi peryferiami, w tym transgranicznych połączeń regionalnych; z zadowoleniem przyjmuje ustanowienie partnerstw na rzecz rozwoju wspólnych usług, w tym integracji rozkładów jazdy i biletów, w niektórych regionach transgranicznych; wzywa Komisję do dalszego wspierania tego rodzaju inicjatyw i zwraca się do Komisji o zachęcanie do przewozu rowerów w pociągach transgranicznych;
31. apeluje o zwiększenie cyfryzacji usług publicznych i wzmocnienie strategii interoperacyjności, aby sprawić, by cyfrowe usługi publiczne były domyślnie interoperacyjne i transgraniczne; podkreśla, że trzeba wspierać innowacje cyfrowe, które usprawnią usługi publiczne i działalność przedsiębiorstw w regionach transgranicznych, oraz z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym europejskie centra innowacji cyfrowych (EDIH);

Dynamiczne transgraniczne rynki pracy

32. z zadowoleniem przyjmuje liczne i ważne kroki podjęte w celu rozwiązania problemu asymetrii społeczno-gospodarczych obszarów przygranicznych; ubolewa jednak nad

brakiem szczegółowych ocen i statystyk porównawczych pozwalających uzyskać przegląd sytuacji społeczno-gospodarczej transgranicznych MŚP, co jest tym bardziej godne pożałowania zważywszy na fakt, że MŚP reprezentują 67% całkowitego zatrudnienia i prawie 60% wartości dodanej UE;

33. wzywa Komisję, aby przeprowadziła dogłębną analizę sytuacji społeczno-gospodarczej transgranicznych MŚP dzięki zebraniu szczegółowych ocen i statystyk porównawczych;
34. zwraca uwagę, że – zgodnie z ósmym sprawozdaniem Komisji w sprawie spójności¹ – wskaźniki Interreg pokazują, że do końca 2020 r. osiągnięto tylko 68 % celów w zakresie transgranicznej mobilności na rynku pracy, które wyznaczono na rok 2023, podczas gdy w innych obszarach cele osiągnięto na poziomie nawet 495 %; zachęca państwa członkowskie do dalszego podążania tą ścieżką w celu osiągnięcia celów wyznaczonych na rok 2023;
35. uznaje, jak istotne jest dla państw członkowskich zapewnienie dochodów podatkowych, systemów zabezpieczenia społecznego, a także różnorodności podatków krajowych; popiera i zobowiązuje się do ścisłego monitorowania wdrażania pakietu podatkowego Komisji z dnia 15 lipca 2020 r. mającego na celu zapewnienie sprawiedliwego, wydajnego, zrównoważonego i przyjaznego cyfrowo opodatkowania;
36. podkreśla jednak, że w świetle braku odpowiedniej podaży na rynku pracy lub innych możliwości gospodarczych oraz wobec niskiego poziomu płac dobrze wykształcona siła robocza migruje do regionów oferujących takie możliwości, co dodatkowo utrudnia sytuację w odległych regionach przygranicznych;
37. uważa, że polityka spójności powinna w większym stopniu koncentrować się na inwestowaniu w gospodarkę regionów przygranicznych poprzez skuteczne łączenie inwestycji w innowacje, kapitał ludzki, dobre rządy i zdolności instytucjonalne;
38. uważa, że regiony przygraniczne stojące przed specyficznymi wyzwaniami powinny otrzymać wsparcie dostosowane do ich potrzeb (np. przez zwiększenie synergii między Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego, Funduszem Spójności, Europejskim Funduszem Socjalnym Plus i Europejskim Funduszem Dostosowania do Globalizacji), aby mogły opracować i wdrożyć długoterminowe strategie oparte na dywersyfikacji gospodarczej oraz strategii nabywania nowych kwalifikacji i zmiany kwalifikacji zawodowych przez zwolnionych pracowników;
39. nakłania państwa członkowskie do pełnego udziału w wysiłkach Komisji na rzecz utworzenia Europejskiego Obszaru Edukacji (EOG), który w połączeniu z Europejskim Programem Umiejętności i Europejską Przestrzenią Badawczą (EPB) zagwarantuje dostęp do ukierunkowanego kształcenia i szkolenia po obu stronach granicy, zapewniając wspólne usługi edukacyjne i wzajemne uznawanie dyplomów, umiejętności i kwalifikacji oraz zachęcając do nauki;
40. zachęca do realizacji programów na rzecz współpracy między unijnymi regionami przygranicznymi na zewnętrznych granicach Unii oraz w regionach przygranicznych państw sąsiadujących; dostrzega wyzwania związane z tą współpracą z uwagi na

¹ Komisja Europejska, „Spójność w Europie do 2050 r. – ósme sprawozdanie na temat spójności”, 9 lutego 2022 r.

różnice w przepisach między tymi regionami; uważa, że współpraca ta jest ważna dla realizacji unijnej polityki rozszerzenia; podkreśla, że propagowanie współpracy transgranicznej między sąsiadującymi regionami może w zasadniczy sposób przyczynić się do sprostania poważnym wyzwaniom, przed którymi stoi Unia (np. zapewnienie zrównoważonej przyszłości regionu Morza Śródziemnego, Morza Bałtyckiego i innych basenów morskich, zapewnienie zrównoważonej przyszłości Alp, Pirenejów, Karpat i innych pasm górskich oraz zapewnienie zrównoważonej przyszłości dorzeczy większych rzek takich jak Ren, Dunaj i Moza);

41. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by pilnie zapewniły prawidłowe wdrażanie i egzekwowanie odpowiednich przepisów UE dotyczących praw pracowników transgranicznych i przygranicznych, poprawy ich zatrudnienia, warunków pracy, zdrowia i bezpieczeństwa, by zajęły się potrzebą przeglądu istniejących ram legislacyjnych, w tym rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego¹, w celu wzmocnienia możliwości przenoszenia praw i zapewnienia odpowiedniej koordynacji zabezpieczenia społecznego, oraz by zweryfikowały rolę agencji pracy tymczasowej, agencji rekrutacyjnych oraz innych pośredników i podwykonawców w celu zbadania luk w ochronie zgodnie z zasadą równego traktowania; wzywa państwa członkowskie i Komisję, aby uznały stan faktyczny i trudności związane z coraz częstszą pracą zdalną, by zagwarantowały, że osoby pracujące zdalnie ze swojego kraju zamieszkania miały dostęp do praw w zakresie zabezpieczenia społecznego, praw pracowniczych i systemów podatkowych, oraz by wskazały właściwy organ w tym zakresie;
42. uznaje, że w regionach przygranicznych należy szybciej i bardziej kompleksowo uznawać dyplomy i inne kwalifikacje uzyskane po ukończeniu szkolenia, usprawnić opiekę zdrowotną, rozwijać transport lokalny i dalekobieżny oraz zapewnić lepszy dostęp do informacji na temat wolnych miejsc pracy; podkreśla, że niezbędne jest zwiększenie środków, aby ułatwić ściślejszą współpracę między sąsiadującymi krajowymi systemami prawnymi i administracyjnymi, zwłaszcza z myślą o wymianie informacji na temat przepisów mających zastosowanie do pracowników i gromadzenia danych dotyczących pracowników transgranicznych, w celu zniwelowania luk w praktykach krajowych, uzyskania lepszego dostępu do udostępnianych informacji oraz utworzenia przewidywalnego i dostępnego wewnętrznego rynku pracy; podkreśla, że problemy te stwarzają jeszcze większe zagrożenie dla pracowników transgranicznych, którzy przyjeżdżają do oraz z krajów nienależących do UE;
43. uważa, że cyfryzacja stwarza bezprecedensową szansę ułatwienia mobilności pracowników, a jednocześnie przyspiesza i upraszcza kontrolę zgodności z przepisami UE; wzywa Komisję, aby w ścisłej współpracy z Europejskim Urzędem ds. Pracy przedstawiła bez dalszej zwłoki wnioski ustawodawczy dotyczące europejskiego paszportu zabezpieczenia społecznego dla wszystkich pracowników niestacjonarnych i osób spoza UE podlegających przepisom UE dotyczącym mobilności wewnątrz UE, który to paszport byłby dla właściwych organów krajowych i partnerów społecznych instrumentem zapewniającym skuteczne identyfikowanie, śledzenie, agregowanie i przenoszenie praw w zakresie zabezpieczenia społecznego oraz poprawiającym egzekwowanie przepisów UE dotyczących koordynacji mobilności pracowników i

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. L 166 z 30.4.2004, s. 1).

zabezpieczenia społecznego na rynku pracy w sprawiedliwy i skuteczny sposób w celu zapewnienia równych szans w UE;

44. przypomina, że obecnie państwa członkowskie UE nie uznają wzajemnie statusu osoby z niepełnosprawnościami, co stwarza przeszkody dla takich osób, ponieważ ich krajowe karty osoby niepełnosprawnej mogą nie być uznawane w innych państwach członkowskich; uważa, że powoduje to ograniczenia zwłaszcza dla pracowników i studentów transgranicznych z niepełnosprawnościami, a tym samym narusza ich prawo do odpowiednich usług; uznaje wartość unijnej karty osoby niepełnosprawnej, która umożliwi wzajemne uznawanie statusu osoby z niepełnosprawnościami we wszystkich państwach członkowskich uczestniczących obecnie w projekcie; z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja proponuje wprowadzenie do końca 2023 r. europejskiej karty osoby z niepełnosprawnością, która to karta byłaby uznawana we wszystkich państwach członkowskich;

Regiony transgraniczne na rzecz Europejskiego Zielonego Ładu

45. przypomina, że istnieją już znaczące ramy prawne UE, w tym dyrektywy ptasia i siedliskowa, ramowa dyrektywa wodna UE¹ oraz unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030, które muszą być w pełni systematycznie i wspólnie wdrażane przez państwa członkowskie w regionach transgranicznych; przypomina, że przyroda, klimat, klęski żywiołowe i choroby nie zatrzymują się na granicach państw, oraz apeluje o skoordynowaną i spójną ochronę obszarów Natura 2000 w celu zapewnienia bardziej zintegrowanych środków wykonawczych; apeluje do rządów krajowych państw członkowskich, aby wdrażały w sposób bardziej jednolity i zharmonizowany tę i inne dyrektywy; podkreśla, że zarządzanie ryzykiem klęsk żywiołowych i związane z tym planowanie to obszar, w którym współpraca transgraniczna ma kluczowe znaczenie; wzywa Komisję do ścisłego monitorowania komponentu dotyczącego obszarów transgranicznych w ramach krajowych lub regionalnych strategii przystosowania się do zmiany klimatu oraz do zapewnienia konkretnych działań zachęcających do odpowiednich reakcji;
46. zwraca uwagę na fakt, że zmiana klimatu ma też poważny wpływ na regiony przygraniczne, także dlatego że zmusza je do opracowania wspólnych, dostosowanych do potrzeb transgranicznych środków zapobiegania klęskom żywiołowym; przypomina, że klęski żywiołowe, które wystąpiły w 2021 r., dotknęły szereg regionów przygranicznych w Belgii, Francji, Luksemburgu, Niderlandach i Niemczech; podkreśla nałożony w unijnym mechanizmie ochrony ludności na państwa członkowskie obowiązek regularnego przeprowadzania ocen ryzyka i analiz scenariuszy katastrof, który obejmuje współpracę transgraniczną oraz zgłaszanie najważniejszych zagrożeń mających wpływ transgraniczny; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby zacieśniły współpracę i wymianę informacji w zakresie zarządzania ryzykiem związanym z klęskami żywiołowymi, także z myślą o usprawnieniu systemu wczesnego ostrzegania w regionach przygranicznych; w tym kontekście z zadowoleniem przyjmuje projekty Interreg w regionie Ren-Moza dotyczące bezpieczeństwa publicznego, gromadzenia danych, transgranicznego zarządzania rzekami oraz współpracy administracyjnej w obszarze planowania przestrzennego na rzecz zmniejszenia

¹ Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz.U. L 327 z 22.12.2000, s. 1).

zagrożenia powodziowego;

47. uważa, że wzajemne zaufanie, wola polityczna i elastyczne podejście zainteresowanych stron na wielu szczeblach, w tym społeczeństwa obywatelskiego, mają zasadnicze znaczenie dla przezwyciężenia przeszkód oraz pobudzenia zrównoważonego wzrostu i rozwoju w regionach przygranicznych; apeluje zatem o lepszą koordynację i dialog oraz dalszą wymianę sprawdzonych rozwiązań między władzami; wzywa Komisję i państwa członkowskie do nasilenia takiej współpracy; ponadto wzywa państwa członkowskie, aby zapewniły właściwym władzom lokalnym i regionalnym odpowiedni poziom autonomii finansowej i autonomii działania; podkreśla też, że wszystkie regiony przygraniczne muszą odgrywać decydującą rolę w stawianiu czoła wyzwaniom związanym ze zmianą klimatu dzięki prowadzeniu skoordynowanych działań z otaczającymi je regionami;
 48. zauważa, że regiony przygraniczne czerpią zbyt małe korzyści z wdrażania gospodarki o obiegu zamkniętym, energii odnawialnej i środków na rzecz efektywności energetycznej; wzywa Komisję, aby korzystała z już poczynionych postępów w dziedzinie regulacji oraz by finansowała większą liczbę projektów transgranicznych dotyczących produkcji energii ze źródeł odnawialnych, dzielenia się nią i magazynowania jej; uważa, że konieczne jest maksymalne wykorzystanie istniejących możliwości współpracy w obowiązujących ramach prawnych UE, i apeluje do państw członkowskich, aby poprawiły koordynację w regionach transgranicznych w celu wdrożenia strategii UE na rzecz integracji systemu energetycznego; podkreśla potencjał słabiej zaludnionych obszarów przygranicznych w rozwoju zrównoważonej i zielonej gospodarki, co może przynieść wartość dodaną rozwojowi lokalnemu dzięki nowo utworzonym zielonym miejscom pracy;
 49. podkreśla, że współpraca między sąsiadującymi państwami członkowskimi będzie centralnym elementem realizacji celów Europejskiego Zielonego Ładu, i wzywa państwa członkowskie do maksymalnego wykorzystania istniejących możliwości współpracy w ramach mających zastosowanie unijnych ram prawnych;
- o
- o o
50. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu, Europejskiemu Komitetowi Regionów oraz parlamentom narodowym i regionalnym państw członkowskich.